

Toolkit Ondernemingsraad

Een werknemersorganisatie en een ondernemingsraad (OR) zijn strategische samenwerkingspartners. FBZ vindt het daarom belangrijk dat leden van beroepsorganisaties, aangesloten bij de FBZ, een rol hebben in de medezeggenschap van de lokale instellingen. Deze toolkit ondersteunt nieuwe en zittende OR-leden.

Waarom deze toolkit voor OR-leden? De toolkit bevat praktische informatie en tips over medezeggenschap, de (rol van) FBZ en hoe werknemersorganisaties en de OR elkaar kunnen versterken. Zo geeft de toolkit antwoord op vragen als:

- Waarom is deelname aan medezeggenschap zo belangrijk met name in deze tijd?
- Wat is het belang van een goede relatie tussen FBZ en een OR?
- Waaruit bestaat de behartiging van werknemersbelangen door FBZ?
- Bij wie kan ik terecht met mijn vragen?
- Waar vind ik meer informatie en van welke informatiematerialen kan ik als OR-lid gebruikmaken?

Inhoud

- [Belang deelname medezeggenschap](#)
- [Over FBZ](#)
- [OR-verkiezingen, hoe gaat dat bij FBZ?](#)
- [Wat doet de OR?](#)
- [FBZ en de OR: strategische samenwerkingspartners](#)
- [Wat staat er in een sociaal plan?](#)
- [Tips voor OR-leden](#)
- [Tools voor FBZ-beroepsverenigingen en hun OR-leden](#)

Belang deelname medezeggenschap

Steeds meer onderwerpen die voorheen in een cao werden geregeld, komen terecht op de tafel van de OR van een instelling. Daarnaast staat de werkgelegenheid in verschillende branches zwaar onder druk. Dat betekent dat in veel instellingen reorganisaties plaatsvinden. Ook een deel van de medische en paramedische achterban van FBZ raakt werkeloos of kiest noodgedwongen voor een ZZP-schap. De OR speelt een belangrijke rol bij reorganisaties. Daarom is het belangrijk dat de werknemersbelangen van de achterban van beroepsorganisaties aangesloten bij de FBZ ook in de OR wordt vertegenwoordigd.

Over FBZ

Werknemersorganisatie FBZ zet zich in voor goede arbeidsvoorwaarden voor een brede groep professionals. FBZ bestaat uit tal van [beroepsorganisaties in de zorg en daaraan gerelateerde organisaties op het gebied van onderwijs en onderzoek](#).

FBZ is anders georganiseerd dan de andere werknemersorganisaties. FBZ is een federatie die met name bestaat uit beroepsorganisaties. Zij hebben zich bij FBZ aangesloten om de collectieve werknemersbelangen van hun leden te behartigen.

Zo vertegenwoordigt FBZ een zeer brede groep veelal hoogopgeleide professionals op het gebied van de arbeidsvoorwaarden, waaronder: artsen, apothekers, diëtisten, ergotherapeuten, fysiotherapeuten, geestelijk verzorgers, logopedisten en psychologen en nog veel meer beroepsgroepen (zie www.fbz.nl of zie de laatste pagina van dit document).

Wat doet FBZ?

De belangrijkste taak is collectieve belangenbehartiging van de beroepsgroepen van FBZ. Zo:

- Onderhandelt FBZ over collectieve arbeidsvoorwaarden (de cao's) en rechtspositieregelingen.
- Voert FBZ overleg bij fusies en reorganisaties met de werkgevers van lokale instellingen (waaronder over sociaal plannen).
- Behartigt FBZ de belangen van leden in functiewaarderingsprojecten en systemen. FBZ onderneemt bijvoorbeeld actie als een werkgever de cao-afspraken op dit terrein niet naleeft.
- Ondersteunt FBZ leden die een rol vervullen in medezeggenschap, zoals: OR, georganiseerd overleg bij GGD'en (GO) en het Lokaal Overleg bij o.a. universiteiten (LO).
- Participeert FBZ in aan cao-gerelateerde instanties, zoals pensioenfondsen, arbeidsmarktfondsen en zorgverzekeringen.

De belangenbehartiging door FBZ is gebaseerd op het jaarlijks door het bestuur vastgestelde [arbeidsvoorwaardenbeleid](#).

Cao-onderhandelingen

Bij cao-onderhandelingen en bij het overleg in de instellingen werkt FBZ samen met andere werknemersorganisaties FNV, CNV en NU'91. Sinds 2014 is FBZ na FNV de tweede grootste werknemersorganisatie in de zorg.

FBZ neemt deel aan de volgende cao-tafels:

- [Cao GGZ](#) met 85.000 werknemers
- [Cao Gehandicaptenzorg](#) met 160.000 werknemers
- [Cao Gezondheidscentra](#) met 4.500 werknemers
- [Cao Jeugdzorg](#) met 31.000 werknemers
- [Cao Nederlandse Universiteiten](#) met 52.000 werknemers
- [Cao Onderzoekinstellingen](#) met 2.900 werknemers
- [Cao UMC](#) met 67.000 werknemers
- [Cao VVT](#) met 450.000 werknemers
- [Cao Ziekenhuizen](#) met 200.000 werknemers

Bij de totstandkoming van een cao hebben de leden van de beroepsorganisaties van FBZ een belangrijke rol: zij geven tijdens een ledenraadpleging aan of zij wel of niet instemmen met het resultaat. Alle cao-teksten staan op www.fbz.nl. Andere activiteiten na de totstandkoming van een cao zijn het (doen laten) naleven of het juist interpreteren van cao-afspraken.

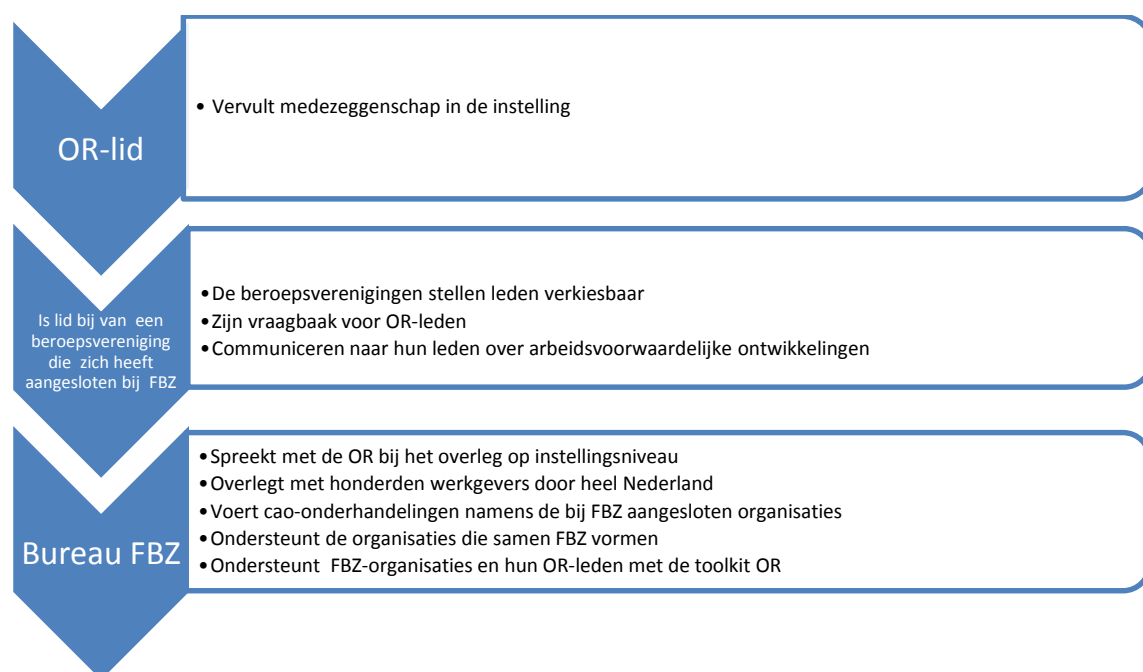
De bij FBZ aangesloten beroepsverenigingen kunnen bij vragen over de inhoud van of de achtergrond bij bepalingen van een cao of sociaal plan terecht bij het Bureau FBZ. Zo nodig stelt FBZ arbeidsvoorwaardelijke kwesties aan de orde in het overleg met de werkgeversorganisatie.

Overleg bij instellingen

Behalve het cao-overleg op landelijk niveau voert FBZ met de andere werknemersorganisaties overleg met honderden werkgevers in de instellingen over de personele gevolgen van reorganisaties of fusies. De afspraken worden vastgelegd in een sociaal plan.

Voorafgaand aan het overleg met de werkgever en de werknemersorganisaties is er in de regel vooroverleg tussen de werknemersorganisaties en de OR. Over het algemeen is de OR toevoerder tijdens het overleg met de werkgever.

De organisatie van medezeggenschap binnen FBZ

OR-verkiezingen, hoe gaat dat bij FBZ?

Leden van werknemersorganisaties hebben voorrang om zich kandidaat te stellen. De instellingen moeten verkiezingen voor de OR bij de betreffende werknemersorganisaties melden. Met betrekking tot medezeggenschapsorganen geldt bij de FBZ dat iedere beroepsvereniging zelf cao-partij is. In lijn daarmee worden kandidaten voor de OR voorgedragen door de aangesloten vereniging. De beroepsverenigingen van FBZ stellen dus zelf hun leden kandidaat. Daarom wordt elke melding van een instelling bij het Bureau FBZ aan de betreffende beroepsorganisatie doorgegeven. Zij stellen de leden die in die instelling werken ervan op de hoogte dat er verkiezingen zijn en dat zij zich voor de OR kandidaat kunnen stellen. Als een lid zich als kandidaat bij de beroepsvereniging meldt, draagt de beroepsvereniging het lid voor.

Gezien het bovenstaande bestaat er niet zoiets als een 'FBZ-OR-lid' of een 'FBZ-lijst', immers, kandidaten voor de OR worden voorgedragen door de aangesloten beroepsvereniging. Indien een kandidaat benoemd is tot OR-lid en een vraag heeft, kan hij daarvoor terecht bij de contactpersoon van de vereniging waarbij hij lid is. Via hun beroepsvereniging kunnen OR-leden vragen voorleggen aan de onderhandelaar arbeidsvoorwaarden bij FBZ die betrokken is bij het overleg met de betreffende instelling.

Wat doet de OR?

De OR is een wettelijke werknemersvertegenwoordiging en oefent invloed uit op het voorgenomen beleid van de eigen instelling. Een instelling is verplicht een OR te hebben bij 50 of meer werknemers. Bij minder werknemers heeft de instelling een personeelsvertegenwoordiging (PVT). De Wet op de ondernemingsraden (WOR) vormt het kader voor het werk van de OR. De OR:

- Voert periodiek overleg met de directie/WOR-bestuurder.
- Weegt het organisatiebelang af tegen het personeelsbelang.
- Oefent invloed uit op de toekomst van een organisatie d.m.v. advies op voorgelegde plannen.

Rechten van de OR

- **Adviesrecht** over algemeen, financieel, economisch en organisatorisch beleid (artikel 25).
- **Instemmingsrecht** op het gebied van sociaal beleid, voor zover dit niet bij cao geregeld is (artikel 27).
- **Informatierecht:** recht op informatie die de OR nodig heeft om zijn werk goed te doen (artikel 31).
- **Initiatiefrecht;** de OR kan zelf zaken agenderen en met eigen plannen komen (Artikel 23 lid 3).

Naast de rechten van de OR op basis van de WOR, zijn in de meeste cao's o.a. (extra) bevoegdheden OR opgenomen. Kijk daarom in de betreffende cao wat daarin vermeld staat.

Onderwerpen op de agenda van een OR

- Reorganisatie
- Secundaire arbeidsvoorwaarden: spaarrekening, vakantieregeling, arbeids- en rusttijden
- Arbeidsomstandigheden: ziekteverzuimregeling, roosters, veiligheid, werkdruk
- Personeelsbeleid: werving- en selectieprocedure, functionerings- en beoordelingsbeleid, scholingsbeleid
- Functiegebouw
- Verder: Naleving van de cao en het sociaal plan, bevorderen van werkoverleg en bewaken ongelijke behandeling, discriminatie

FBZ en de OR: strategische samenwerkingspartners

Een goede samenwerking is tussen een OR en de betrokken werknemersorganisaties, waaronder FBZ, is van groot belang:

- Beide behartigen de belangen van werknemers.
- De werknemersorganisaties sluiten een cao af, de OR geeft een nadere invulling aan regelingen en bewaakt de naleving van de cao.
- Bij reorganisatie of fusie kan door samenwerken de gevolgen voor het personeel zo goed mogelijk opgevangen worden bij het af te spreken sociaal plan.

De activiteiten van de OR en FBZ kunnen elkaar versterken. De taken raken elkaar vooral op het gebied van een reorganisatie. Wanneer bekend wordt dat een instelling plannen heeft voor een reorganisatie of fusie zijn de formele stappen meestal nog niet gezet. De instelling moet meestal nog een reorganisatieplan/formatieplaatsenplan opstellen en de OR moet de gelegenheid krijgen hierover advies uit te brengen. De OR kan daarbij bijvoorbeeld als voorwaarde stellen dat er een sociaal plan wordt overeengekomen met de werknemersorganisaties (voordat de OR advies uitbrengt).

Voorafgaand aan het overleg met de werkgever van de instelling overleggen FBZ en de andere werknemersorganisaties met (de leden van) de OR. Daarin worden signalen en ontwikkelingen in de organisatie besproken die FBZ in kan brengen in het overleg met de werkgever.

Naast ledenraadplegingen over een sociaal plan (een schriftelijke ledenraadpleging is ook mogelijk of vindt plaats naast een mondelinge ledenraadpleging) organiseren werknemersorganisaties soms informatiebijeenkomsten voor leden/medewerkers in de organisatie. In het geval van FBZ worden daarvoor de leden van de beroepsorganisaties uitgenodigd die in de instelling werken.

Wat staat er in een sociaal plan?

In een sociaal plan worden afspraken gemaakt over:

- Het proces, bijvoorbeeld over het verloop van een reorganisatie.
- Het ondervangen van de gevolgen van de reorganisatie voor de arbeidsvoorwaarden van werknemers.
- Faciliteiten die aan de werknemers beschikbaar gesteld moeten worden als zijn of haar functie vervalt, bijvoorbeeld scholing.

Voor gedetailleerde informatie, zie de folder [Sociaal plan](#).

Tips voor OR-leden

- Maak optimaal gebruik van de mogelijkheden die de WOR/cao de OR biedt, schakel bijvoorbeeld een externe deskundige in (artikel 16 WOR).
- Vanuit de cao-tafels of de arbeidsmarktfondsen wordt geregeld een landelijke OR-dag georganiseerd. Bijvoorbeeld over de consequenties van een nieuwe cao. Behalve dat het goed is op de hoogte zijn van nieuwe ontwikkelingen is dit ook een uitgelezen moment om in contact te komen met collega OR-leden in het land, zowel van FBZ als de andere werknemersorganisaties. Aankondigen van landelijke OR-dagen worden gepubliceerd op www.fbz.nl en verspreid via de beroepsverenigingen.
- Het is goed te realiseren dat FBZ diverse beroepsverenigingen vertegenwoordigt, en daarmee verschillende beroepsgroepen die in de instelling werkzaam zijn. Die hoeven niet altijd dezelfde belangen te hebben. Advies is vanuit de OR contact te hebben met de verschillende beroepsgroepen om te horen welke issues bij hen spelen zodat die worden meegenomen in de afwegingen van de OR.
- Maak optimaal gebruik van de samenwerkingspartners van de OR zoals FBZ en de andere werknemersorganisaties (FNV, CNV of NU'91). Bij de meeste instellingen vindt vooroverleg plaats tussen de OR en de werkne-

mersorganisaties voorafgaand aan een overleg tussen de werknemersorganisaties en de werkgever. Breng elkaar op de hoogte van zaken die spelen en vraag waar nodig advies.

- Het mandaat voor het afpreken van een sociaal plan ligt bij de werknemersorganisaties en niet bij de OR. Toch zijn er werkgevers die proberen met de OR een sociaal plan af te spreken. Een sociaal plan dat afgesproken is tussen een OR en een werkgever heeft geen juridische status. Mocht de OR deze vraag krijgen, is het advies de werkgever te vragen een sociaal plan met de werknemersorganisaties overeen te komen. Op basis van verschillende cao's (waaronder de Cao GGZ) is het verplicht om een sociaal plan te hebben als instelling. Dit geldt niet voor alle cao's.
- Overleg en uitwisseling van informatie met een andere OR die in een vergelijkbare situatie verkeert kan de OR nuttige inzichten bieden. Het is verder nuttig deel te nemen aan een landelijke OR-dag om collega's te ontmoeten.
- Maak gebruik van de faciliteiten die horen bij een lidmaatschap van de OR, zoals beschikbare uren om de werkzaamheden van de OR te kunnen verrichten. Of van de mogelijkheid van het volgen van een training of scholing. Werkzaamheden van de OR dragen bij aan je vaardigheden en dus ook aan verdere ontwikkeling en je loopbaan.

Tools voor FBZ-beroepsverenigingen en OR-leden

OR-leden die vanuit de FBZ-beroepsverenigingen zitting hebben in een OR kunnen gebruikmaken van alle informatie op www.fbz.nl, zoals:

- Actuele [nieuwsberichten](#), zowel op cao-terrein als specifiek nieuws voor OR-leden.
- [Cao-pagina's](#) met alle informatie die gerelateerd is aan de betreffende cao, bijvoorbeeld cao-tekst.
- [Thema-pagina's](#): alle informatie over bijvoorbeeld de arbeidsmarkt overzichtelijk bij elkaar.
- De [Nieuwsbrieven van FBZ](#).

Voor het meest actuele nieuws over cao's of de arbeidsmarkt volg FBZ op twitter: [@FBZarbeid](https://twitter.com/FBZarbeid).

Folders

De folders van FBZ zijn online beschikbaar:

- [Advies bij dreigend banenverlies](#)
- [De collectieve arbeidsovereenkomst](#)
- [Sociaal plan](#)

FAQ

De FAQ '[Mijn vragen](#)' bevat meer dan 150 antwoorden op veelgestelde vragen:

- Arbeidsovereenkomst
- BIG-registratie
- Bijzondere bepalingen
- Functiewaardering
- **Ondernemingsraad**
- Ontslag/einde arbeidsovereenkomst
- Pensioen
- Proeftijd
- **Reorganisatie**
- Salaris
- **Sociaal plan**
- Vakantie
- Verlof
- Werkloosheid en uitkering
- Werktijden
- Ziekte
- Zwangerschap

Federatiepartners in FBZ zijn:

<p>AC-HOP Bond van personeel werkzaam bij universiteiten, onderzoekinstellingen en academische ziekenhuizen</p> 	<p>AVBZ Algemene Vereniging voor Beroepsorganisaties in de Zorg</p> 	<p>EN Ergotherapie Nederland</p> 	<p>FVB Federatie Vaktherapeutische Beroepen</p>
<p>KNGF Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie</p> 	<p>KNMT Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde</p> 	<p>KNOV Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen</p> 	<p>LAD Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband</p>
<p>NAPA Nederlandse Associatie Physician Assistants</p> 	<p>NIP Nederlands Instituut van Psychologen</p> 	<p>NVD Nederlandse Vereniging van Diëtisten</p> 	<p>NVLF Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie</p>
<p>NVM Nederlandse Vereniging van Mondhygiënist</p> 	<p>NVO Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen</p> 	<p>NVZA Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers</p> 	<p>VGZV Vereniging van Geestelijk Verzorgers in Zorginstellingen</p>
<p>VMDG Vereniging voor Moleculaire Diagnostiek in de Gezondheidszorg</p> 	<p>VvOCM Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck</p> 		

Contact

Postbus 20058
3502 LB Utrecht
Telefoon (030) 670
E-mail bureau@fbz.nl
www.fbz.nl